

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Petra Příhody v právní věci žalobce M. Z., zastoupeného JUDr. Vandou Bieleckou, advokátkou v Havířově-Městě, Pavlovova ulice 8, proti žalované České správě sociálního zabezpečení se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 4. 2002, čj. 2 Cao 7/2002-33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Zástupkyni žalobce advokátce JUDr. Vandě Bielecké se určuje na odměně za zastupování a za hotové výdaje částka 3650 Kč; částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se jako stěžovatel domáhá zrušení rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 4. 2002, čj. 2 Cao 7/2002-33, jímž byl potvrzen rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 9. 2001, čj. 21 Ca 142/2001-18, a současně rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Nejvyšší správní soud převzal tuto věc k dokončení v řízení podle ustanovení části třetí hlavy třetí dílu prvního soudního řádu správního, protože žalobce přede dnem 1. 1. 2003 podal podle tehdy účinného občanského soudního řádu dovolání proti uvedenému rozsudku Vrchního soudu v Olomouci o odvolání proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Ostravě o opravném prostředku žalobce proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 2. 2001, jímž byla zamítnuta jeho žádost o plný invalidní důchod; o dovolání nebylo rozhodnuto do 1. 1. 2003, kdy nabyl účinnosti soudní řád správní).

Vrchní soud v Olomouci v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že žalobce nebyl plně invalidní podle ustanovení § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. ke dni vydání přezkoumávaného správního rozhodnutí (9. 2. 2001), nesplňoval podmínky pro nárok na plný invalidní důchod uvedené v ustanovení § 38 téhož zákona a z těchto důvodů mu proto na tento důchod nevznikl ani nárok.

Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací shledal, že Krajský soud v Ostravě jako soud I. stupně zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu a vyvodil z něho skutkové i právní závěry, s nimž bylo třeba se ztotožnit.

Jedním z předpokladů pro vznik nároku na dávku je existence plné invalidity pojištěnce ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. Bylo tedy třeba zjistit, zda žalobce ke dni 9. 2. 2001 splňoval podmínky plné invalidity ve smyslu toto ustanovení, tj. zda pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u něho činil nejméně 66 %, nebo zda u něho šlo o schopnost vykonávat soustavnou výdělečnou činnost pro zdravotní postižení jen za zcela mimořádných podmínek. U důchodu podmíněného dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem rozhodnutí soudu především závisí na odborném lékařském posouzení zdravotního stavu žadatele. V přezkumném řízení soudním ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů posudková komise jako orgán Ministerstva práce a sociálních věcí, a to podle § 4 odst. 2 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti občanů, ale též k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti i k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě. Nicméně i tyto posudky hodnotí soud jako každý jiný důkaz dle zásad uvedených v § 132 o. s. ř. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí.

Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací neměl pochybnosti o úplnosti a přesvědčivosti závěrů posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 13. 7. 2001. Posudková komise jednala v řádném složení za přítomnosti odborného lékaře ortopeda, jehož specializace odpovídala zdravotnímu postižení určujícímu dlouhodobě nepříznivý stav, posudek byl vypracován na základě dostatečné lékařské dokumentace, která je v něm uvedena, žalobce byl přítomen u jednání této komise, kde popsal své subjektivní potíže a byl kontrolně vyšetřen přítomnými lékaři. Ostatně ve vztahu ke zjištění rozsahu zdravotního postižení ani žalobce ničeho nenamítal. Jeho námitky směřovaly především proti způsobu hodnocení zdravotního stavu posudkovými orgány. Posudková komise však přihlédla k výsledkům vlastního vyšetření a vycházela z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu žalobce. Proto nebyl shledán důvodným návrh žalobce, aby řízení bylo doplněno posouzením jeho zdravotního stavu nezávislými lékaři odborníky; tento návrh byl shledán nadbytečným.

Odvolací soud měl také za to, že v řízení byla objektivně posouzena i míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce. Posudková komise totiž za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce ke dni vydání přezkoumávaného správního rozhodnutí považovala stav po traumatickém poranění Achillovy šlachy, tč. s lehkým funkčním omezením, způsobující pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 10 %. Podle pracovní rekomandace uvedené v posudku žalobce nebyl schopen toliko nadměrné zátěže pravé dolní končetiny dlouhodobou chůzí a stáním. Lehčí fyzické práce za těchto omezení mohl i v dělnických profesích vykonávat. Nebylo tedy prokázáno, že u žalobce šlo o případ, kdy je dána schopnost vykonávat soustavnou výdělečnou činnost pro zdravotní postižení jen za zcela mimořádných podmínek ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb., anebo že by žalobci dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžoval obecné životní podmínky ve smyslu ustanovení § 44 odst. 2 téhož zákona.

Z toho ovšem vyplývá - a oba soudy věc tak uzavřely, že žalobce ke dni vydávaného správního rozhodnutí nesplňoval zákonné podmínky plné invalidity uvedené v ustanovení § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb.

V kasační stížnosti (dovolání) žalobce (stěžovatel) odmítl závěry Vrchního soudu v Olomouci, pokud ten dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky plné invalidity. Namítl, že Krajský soud v Ostravě v řízení o jeho opravném prostředku proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 2. 2001 nedostatečně zjistil jeho zdravotní stav a své rozhodnutí opřel toliko o závěry posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která vycházela především ze zdravotní dokumentace a z vyšetření ortopedem, který se zabýval pouze zraněním Achillovy šlachy. Posudková komise se však především hlouběji nezabývala jeho celkovým zdravotním stavem, ani obtížemi, kterými trpí a jelikož k posouzení těchto skutečností nebyl vypracován znalecký posudek, který by objektivně zhodnotil jeho zdravotní stav a míru snížení pracovní schopnosti, Vrchní soud v Olomouci vycházel při rozhodování o odvolání z nedostatečně a nepřesně zjištěného skutkového stavu.

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení se ke kasační stížnosti písemně nevyjádřila.

Kasační stížnost není důvodná.

Z jejího obsahu vyplývá, že stěžovatel v tomto opravném prostředku konkrétně namítl jen to, že oba soudy své rozhodnutí opřely toliko o závěry posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která vycházela především ze zdravotní dokumentace a z vyšetření ortopedem, jež se zabýval pouze zraněním Achillovy šlachy a že se tato posudková komise především hlouběji nezabývala jeho celkovým zdravotním stavem, ani obtížemi, kterými trpí. Z těchto výtek pak stěžovatel dovodil, že jelikož k posouzení těchto skutečností nebyl vypracován znalecký posudek, který by objektivně zhodnotil jeho zdravotní stav a míru snížení pracovní schopnosti, Vrchní soud v Olomouci vycházel při rozhodování o odvolání z nedostatečně a nepřesně zjištěného skutkového stavu.

V některých případech je třeba ke spolehlivému zjištění podkladů pro rozhodnutí odborného posouzení důležitých skutečností. Na to pamatují v určitých úsecích zvláštní předpisy ustanoveními o kvalifikaci nebo složení orgánů, jež tyto skutečnosti odborně posuzují. Ministerstvo práce a sociálních věcí posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).

Sama skutečnost, že posudková komise je orgánem Ministerstva práce a sociálních věcí, není důvodem k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů; ta má být garantována složením posudkových komisí předepsaným ustanovením § 3 odst. 1 vyhlášky č. 182/1991 Sb., podle níž jsou členy posudkových komisí nejen posudkoví lékaři a tajemníci z řad pracovníků Ministerstva práce a sociálních věcí, ale i odborní lékaři jednotlivých klinických oborů, tedy osoby odlišné od pracovníků ministerstva. Tak tomu bylo i v tomto případě, kdy členy posudkové komise byli podle protokolu o jednání posudkový lékař, odborný lékař ortoped, tedy specialista v oboru, do něhož bylo zařazeno nejzávažnější stěžovatelské zdravotní postižení a tajemnice. Posudek byl vypracován na základě úplné a dostatečné lékařské dokumentace stěžovatelovy praktické lékařky MUDr. D. C., která obsahovala nejen výsledky ortopedického vyšetření, ale i dokumentaci dalších zdravotních potíží stěžovatele.

Stěžovatel ostatně byl i kontrolně vyšetřen při jednání komise přítomnými lékaři, zejména po ortopedické stránce. Posudková komise tedy v souladu s ustanovením § 1 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 3 odst. 8 vyhl. č. 182/1991 Sb. vycházela při posuzování zdravotního stavu stěžovatele a jeho pracovní schopnosti jak z výsledků vlastního vyšetření, tak z lékařských zpráv vypracovaných odbornými lékaři.

Proto i Nejvyšší správní soud má za to, že rozsah stěžovatelského zdravotního postižení byl zjištěn objektivně na základě úplného, přesvědčivého a objektivního posudku.

S ohledem na závěry posudkové komise není na místě výtka stěžovatele, že se posudková komise u něho zabývala pouze zraněním Achillovy šlachy, a nevzala řádně v úvahu jeho celkový zdravotní stav a obtíže, kterými trpí a proto že je vadou, že nebyl vypracován znalecký posudek ke zjištění objektivního zdravotního stavu a míry snížení pracovní schopnosti.

Je skutečností, že posudková komise podle obsahu spisu i odůvodnění rozsudku Vrchního soudu v Olomouci za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého stavu stěžovatele ke dni vydání přezkoumávaného správního rozhodnutí považovala stav po traumatickém poranění Achillovy šlachy, tč. s lehkým funkčním omezením, způsobující pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., ve znění vyhl. č. 40/2000 Sb., kapitoly XV, oddílu D, položky 1a (z rozmezí 10-15 %) o 10 %, ale dále i uvedla, že dolní hodnotu rozmezí stanovila s přihlédnutím k ostatním zdravotním potížím, které stěžovatele dále

pracovně neomezují. Vysvětlila, že stav nebyl hodnocen podle písm. b), c) ani d) uvedené položky, oddílu a kapitoly, protože objektivním vyšetřením nebyla prokázána kritéria tato písmena charakterizující. Podle pracovní rekomandace uvedené v posudku nebyl stěžovatel toliko schopen nadměrné zátěže pravé dolní končetiny dlouhodobou chůzí a stáním. Lehčí fyzické práce za těchto omezení mohl i v dělnických profesích vykonávat. Nebylo tedy prokázáno, že u stěžovatele šlo o schopnost pro zdravotní postižení vykonávat soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb. nebo že by stěžovateli dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžoval obecné životní podmínky ve smyslu ustanovení § 44 odst. 2 téhož zákona. Z toho ovšem vyplývá, že stěžovatel ke dni vydávaného správního rozhodnutí nesplňoval zákonné podmínky plné invalidity uvedené v ustanovení § 39 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb.

Z těchto skutečností má Nejvyšší správní soud za to, že se posudková komise zabývala u stěžovatele nejen traumatickým poraněním Achillovy šlachy, jako rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 10 %, ale i jeho celkovým zdravotním stavem a obtížemi, kterými trpí, neboť přihlédla i k ostatním zdravotním potížím, jež stěžovatele pracovně neomezují. Tato komise způsobem nevzbuzujícím pochybnosti posoudila a vysvětlila schopnost stěžovatele vykonávat lehčí fyzické práce v dělnických profesích za omezení nadměrné zátěže pravé dolní končetiny dlouhodobou chůzí a stáním a uvedla další skutečnosti, jež svědčily o tom, že stěžovatel nebyl ke dni vydání správního rozhodnutí plně, ani částečně invalidní. Pokud stěžovatel v průběhu řízení tvrdil, že trpí bolestmi dolních končetin a že má postižené levé oko, třeba připomenout, že podle ustálené judikatury (usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 1 Cao 79/92) subjektivní pocit žadatele o důchod o jeho neschopnosti k výkonu jakéhokoli zaměstnání není důvodem pro poskytnutí dávky důchodového pojištění, není-li podložen objektivně zjištěným zdravotním stavem. Stejně tak není důvodem pro přiznání dávky důchodového pojištění to, že občan nemůže doporučené vhodné zaměstnání nastoupit pro nedostatek takových míst nebo proto, že zaměstnavatel pro přijetí do pracovního poměru vyžaduje bezvadný zdravotní stav. Jinak řečeno, subjektivní pocity stěžovatele o jeho pracovní neschopnosti a jeho zdravotních potížích, nejsou-li podloženy objektivně zjištěným zdravotním stavem, nemohou být kritériem pro přiznání dávky důchodového pojištění.

Nejvyšší správní soud má rovněž za to, že v řízení nebylo třeba vyžadovat znalecký posudek ke zjištění objektivního zdravotního stavu a míry snížení pracovní schopnosti stěžovatele, protože závěry posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 13. 7. 2001 na tyto otázky dávají odpověď, jak je patrné ze shora uvedeného.

Lze připomenout i to, že při hodnocení posudku komise hodnotí správní orgán i soud posudek jako každý jiný důkaz podle ustanovení § 34 odst. 5 správního řádu, resp. § 132 o. s. ř., tedy v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů.

Rozhodující orgán proto usoudí, zda má být určitá skutečnost považována za prokázanou, a v rámci této úvahy zváží, zda k tomu postačují provedené důkazy či zda bude třeba provést důkazy další, nebo zda bude třeba opatřit ještě jiné podklady pro rozhodnutí. Předmětem tohoto volného hodnocení je vše, co vyšlo najevo, anebo co se stalo za řízení. Hodnotící orgán zhodnotí především výsledky provedených důkazů, a to nikoli odděleně, bez ohledu na ostatní obsah řízení, nýbrž ve vzájemné souvislosti.

Předložený posudek je postačující pro odpověď na otázky spojené s celkovým zdravotním stavem stěžovatele, mírou snížení jeho pracovní schopnosti, resp. mírou dochované pracovní schopnosti. Požadavek stěžovatele na vypracování znaleckého posudku ke zjištění objektivního zdravotního stavu a míry snížení pracovní schopnosti stěžovatele je nadbytečný; námitka kasační stížnosti je v tomto směru nedůvodná.

Z vyložených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl; žalovanému náhrada nákladů řízení v těchto věcech ze zákona nenáleží (§ 60 odst. 2 s. ř. s.). Proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen soudem ustanovenou advokátkou JUDr. Vandou Bieleckou, která podle obsahu spisu dne 16. 6. 2003 nahlížela do soudního spisu a dne 22. 6. 2003 vypracovala odůvodnění ohlášeného dovolání ze dne 10. 7. 2002 (Krajskému soudu v Ostravě došlo dne 31. 7. 2002) ve znění podání ze dne 7. 11. 2002 a ze dne 27. 2. 2003 proti citovanému rozsudku Vrchního soudu v Olomouci, resp. kasační stížnosti proti tomuto rozsudku v důsledku ustanovení § 129 odst. 4 s. ř. s. Se zřetelem k ustanovení § 133 s. ř. s., podle něhož odměna za zastupování advokátem v řízeních, která byla zahájena přede dnem 1. 1. 2003, se stanoví podle dosavadních předpisů, určil Nejvyšší správní soud odměnu za zastupování advokátce podle vyhl. č. 484/2000 Sb. paušální sazbou 3500 Kč dle § 11, protože řízení bylo zahájeno v době od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2002. Současně Nejvyšší správní soud určil této advokátce na náhradě hotových výdajů další částku 150 Kč, kterou představují dva úkony právní služby (prostudování spisu a písemné podání soudu ve věci samé) dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. (75 Kč za jeden úkon právní služby). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že advokátce určil na odměně za zastupování a za hotové výdaje částku 3650 Kč. Tato částka bude vyplacena v obvyklé lhůtě po právní moci rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 26. října 2005

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu